

אצבעות אינו נטמא בהם, ולכן הוצרכה התורה ללמד דין זה גם
 בנגעים. ומכל מקום אין ללמוד מנגעים לשרצים, מפני שמצד אחר
 נגעים חמורים משרצים, שגם שתי וערב נטמאים בהם, לכן נצרך
 הלימוד מ'או בגד' לרבות שלש על שלש בצמר ופשתן שנטמא
 משרצים. ושוב אין לנו דרשה לרבות שלשה על שלשה טפחים
 משאר מינים שנטמאים משרצים.
 לעיל (כז) הובאה ברייתא מבית מדרשו של רבי ישמעאל, שלמדים
 מנגעים ש'בגד' סתם הנאמר בתורה הוא דווקא העשוי מצמר או
 פשתן, ולכן בגד משאר מינים אינו מקבל שום טומאה. אביי מביא
 ברייתא נוספת שנשנתה באותו בית מדרש, ולדעתו היא חולקת על
 הברייתא המובאת לעיל: **אמר אביי, האי תנא** – תנא זה שהובאו
 דבריו לעיל **דבי רבי ישמעאל, מפיך מאידך תנא דבי רבי**
ישמעאל – מוציא מסברת תנא אחר שגם דבריו נשנו באותו בית
 מדרש, כלומר חולק על דבריו. אביי מביא את דברי התנא השני,
דתני דבי רבי ישמעאל, נאמר לגבי טומאת שרצים (ויקרא יא לב) **וכל**
אשר יפל עליו מהם במתם יטמא, מקל כלי עץ או בגד וגו', מבאר
 התנא, כלומר, אילו היה נאמר **מכל כלי עץ ובגד** וגו', הייתי
 אומר, **אין לי ללמוד שיקבל טומאה משרצים אלא בגד של צמר**
כבשים ובגד פשתים, כשם שבנגעים רק בגד ממנים אלו בכלל
בגד, **מניין לרבות אף בגד של צמר ופשתים, וצמר ארנבים, ונזפה**
ו-צמר של **עזים, והשיריון** – מעיל העשוי מעיקר המשי, **והפךף** –
 בגד העשוי מפסולת המשי, **והקריקין** – בגד העשוי ממשי הרך, מנין
 שאף בגדים אלו נטמאים משרצים, **תלמוד לומר או בגד**, ותיבת
 'או' באה לרבות כל מיני בגדים. ונמצא שהתנא בברייתא לעיל
 הדורש בבנין אב מנגעים לכל מקום שנאמר בתורה 'בגד' סתם
 שהכוונה רק לבגד מצמר או פשתן, ורק מינים אלו נטמאים משרצים,
 חולק על התנא בברייתא זו, המרבה מתיבת 'או' שגם שאר בגדים
 נטמאים משרצים.
 רבא חולק על אביי ומשוה את דברי שני התנאים שנשנו דבריהם
 בבית מדרשו של רבי ישמעאל: **רבא אמר, כי לית ליה להך תנא**
ו-האופן שבו אין לתנא הראשון דבי רבי ישמעאל קבלת טומאה
משרץ בשאר בגדים מלבד צמר ופשתן, היינו רק ביש בהם שלש על
שלש אצבעות בלבד, שלענן זה למדים בבנין אב מנגעים, ש'בגד
בגודל זה מקבל טומאה רק אם הוא מצמר ופשתן, אבל באריג משאר
מינים שיש בו שלשה על שלשה טפחים אית ליה – גם תנא זה סובר
 שיש קבלת טומאה, שנתרבה מיתור 'או'. ונמצא שאין מחלוקת בין
 שני התנאים, שלדעת שניהם אריג שיש בו רק שלש על שלש
 אצבעות אינו נטמא משרץ אלא אם הוא מצמר ופשתן, ואריג שיש
 בו שלשה על שלשה טפחים נטמא משרץ גם אם הוא עשוי משאר
 מינים.
 הגמרא מקשה סתירה בין דברי רבא. תמחה הגמרא: כיצד אמר רבא
 שגם לדברי תנא דבי רבי ישמעאל הראשון, שלשה על שלשה
 טפחים משאר מינים נטמא משרץ, **והא רבא הוא דאמר** – והרי רבא
 עצמו אמר לעיל (כז) שקבלת טומאת שרצים של שלשה על שלשה
 טפחים **בשאר בגדים מלבד צמר ופשתן תלויה במחלוקת התנאים,**
שלדבי שמעון בן אלעזר אית ליה – נטמא, **ולתנא דבי רבי**
ישמעאל לית ליה – אינו נטמא.
 משיבה הגמרא: **הדר ביה רבא מההיא** – חזר בו רבא ממה שאמר
 תחילה, וגם הוא סובר כאביי שתנא דבי רבי ישמעאל ורבי שמעון בן
 אלעזר אמרו דבר אחד, אלא שחולק על אביי בהבנת דבריהם,
 שלשיטת אביי שני התנאים סוברים שכל טומאה לא נאמרה אלא
 בבגד מצמר או פשתן בלבד. ולדעת רבא, לדברי שני התנאים, אמנם
 בנגעים אין נטמא אלא בגד מצמר או פשתן בלבד. אבל בשרצים,
 אריג שיש בו שלש על שלש אצבעות בלבד, נטמא רק אם הוא עשוי
 מצמר או פשתן, אך אריג שיש בו שלשה על שלשה טפחים, נטמא
 גם אם הוא עשוי משאר מינים.
 תירוץ אחר: **ואיפצית אימא** – ואם תרצה אמור, רבא לא חזר

מנין לו לרבי שמעון בן אלעזר.
 משיבה הגמרא: לדבריו **נפקא** – נלמד דין זה מ'או בגד' הנאמר
 בטומאת שרצים, שתיבת 'או' מיותרת לריבוי. **דתנא** – כפי ששינוי
 בברייתא, נאמר לגבי טומאת שרצים (ויקרא יא לב) **וכל אשר יפל עליו**
מהם במתם יטמא, מקל כלי עץ או בגד וגו'. מבארת הברייתא,
בגד, כלומר, אילו היה נאמר **מכל כלי עץ ובגד** וגו', הייתי אומר,
אין לי שיקבל טומאה משרץ אלא בגד מצמר או פשתן, שלמדים
בבנין אב מנגעים ש'בגד' היינו העשוי ממינים אלו, אבל אריג של
שלשה על שלשה טפחים בשאר בגדים מלבד צמר ופשתן, מניין
שיקבל טומאה. תלמוד לומר או בגד, ותיבת 'או' המיותרת באה
 ללמדנו שגם בגד משאר מינים מקבל טומאה.
 שואלת הגמרא: **ואיני החולק על רבא, וסובר שדעת רבי שמעון בן**
אלעזר כדעת תנא דבי רבי ישמעאל, ששאר מיני בגדים אינם
מקבלים שום טומאה אף בשלשה על שלשה, האי או בגד מ'או
עבדי ליה – מה יעשה עם ריבוי 'או' הנאמר בשרצים.
 משיבה הגמרא: לאביי **מייבצי ליה** – נצרך היתור כדי לרבות אריג
 של שלש על שלש אצבעות **בצמר ופשתים, דמטמא בשרצים,**
 שמהכתוב 'בגד' אין ללמוד אלא שאריג שיש בו שלשה על שלשה
 טפחים נטמא, ונצרך 'או' ללמדנו שגם אריג שיש בו שלש על שלש
 אצבעות נטמא.
 הגמרא מבארת מנין דרש רבא את הדין שדרש אביי: **ורבא סובר, גלי**
ר'המנא גבי נגעים – גילתה התורה לגבי נגעים, שגם אריג ומצמר או
 פשתן שיש בו שלש על שלש אצבעות נטמא, כפי שדרשו לעיל (כז)
 מהיתור בתיבת 'והבגד', **והוא הדין לשרצים, שלמדים מנגעים**
ש'בגד' כולל גם אריג שיש בו שלש על שלש אצבעות, ומיותר או
בגד, ללמדנו שגם אריג של שלשה על שלשה טפחים משאר מינים
 נטמא משרצים.
 הגמרא מבארת מדוע אביי סובר שאין ללמוד מנגעים לשרצים
 שצמר ופשתן נטמאים גם בשלש על שלש אצבעות: **ואיני סבר,**
איפא למיפרך – יש לערוך את הלימוד מנגעים, שמה לנגעים
 החמורים חוטי **שתי וערב מטמא בהם, ולכן הם חמורים גם**
לענין אריג שיש בו שלש על שלש אצבעות, מה שאין כן בשרצים
שאין שתי וערב נטמא מהם, אפשר שדווקא אריג שיש בו שלשה על
שלשה טפחים נטמא מהם. ולכן נצרך הלימוד מ'או בגד' לרבות בהם
שלש על שלש מצמר ופשתן, ואינו מיותר ללמוד שיהיו מטמאים בגד
משאר מינים.
 הגמרא מבארת מה יענה רבא על טענתו של אביי: **ואידך** – ורבא
 הלומד דין שלש על שלש בצמר ופשתן שנטמאים משרצים מדין
 טומאת נגעים, סובר, **אי סלקא דעתך** – אם עולה בדעתך **נגעים**
חמורים – חמורים משרצים, ולכן אי אפשר ללמוד מנגעים לשרצים
 שגם אריג שיש בו שלש על שלש אצבעות נטמא מהם, ולפיכך צריך
 ללמוד זאת מיתור 'או בגד' האמור בשרצים, אם כן **לכתוב ר'המנא**
 – היתה התורה צריכה לכתוב את הריבוי שצמר ופשתן נטמאים
 בשלש על שלש אצבעות **או בגד** **גבי שרצים בלבד, וליתו נגעים**
מניניהו – ונלמד דין נגעים משרצים, ולא נצרך היתור בתיבת 'והבגד'
 הנאמר בנגעים ללמדנו זאת. אלא בהכרח שאו בגד' האמור
 בשרצים אינו בא ללמד לאריג שלש על שלש אצבעות מצמר
 ופשתן, אלא לשלשה על שלשה טפחים משאר בגדים, ודין שלש על
 שלש אצבעות מצמר ופשתן נלמד מנגעים.
 הגמרא מבארת מה יענה אביי על טענתו של רבא: **ואידך** – ולדעת
 אביי, אילו נכתב החידוש שגם אריג של שלש על שלש אצבעות
 מצמר ופשתן נטמא, רק בטומאת שרצים, **נגעים משרצים לא אתו**
 – לא היו נלמדים, **דאיפא למיפרך** – שיש לפרוך, **מה לשרצים**
 שחמורים מנגעים, **שכן השרץ מטמא אף בשיעור בערשה לחור,**
 ולכן חמורים גם לענין זה שמטמאים אריג של שלש על שלש
 אצבעות מצמר או פשתן, מה שאין כן נגעים ששיעורם לטמא הוא
 בשיעור כגריס, יתכן לומר שאריג שיש בו רק שלש על שלש

1 מדבריו, ומודה לאב"י שתנא דבי רבי ישמעאל הראשון סובר שרק
 2 צמר ופשתן נטמא בכל הטומאות, וסותר לדברי התנא השני מבית
 3 מדרשו של רבי ישמעאל, וק"א - ומימרא זו שנאמרה בשם רבא, שאין
 4 מחלוקת בין שני התנאים, לא רבא אמרה, אלא רב פפא אמרה,
 5 ובלשון אחר אמרה. (רב) [וְרַב] פפא אמר, מה שאמר תנא דבי רבי
 6 ישמעאל הראשון, שכשם ש'בגד' האמור בנגעים פירש לך הכתוב
 7 שהיינו דווקא מצמר ופשתן, 'אף כל' בגד האמור בתורה כן הוא,
 8 אינו בא אלא לאתניי [-להביא, כלומר, ללמד לענין] כלאים,
 9 שנאמר בתורה (ויקרא יט ט) 'וּבְגַד כְּלָאִים שֶׁעָלְתָּ לֹא יַעֲלֶה עֲלֶיךָ, ולא
 10 פירשה התורה איזו תערובת נאסרה, ולמדים מנגעים ש'בגד' היינו
 11 צמר ופשתן, ואין איסור כלאים אלא בתערובת של צמר ופשתן, ולא
 12 בתערובת של שאר שני מינים. אבל לענין 'בגד' האמור בטומאת
 13 שרצים אין למדים כלל מנגעים, מפני שהפסוק 'או בגד' האמור
 14 בשרצים מלמד שכל המינים מקבלים טומאה מהם, וכדברי תנא דבי
 15 רבי ישמעאל השני, ואף בשלש על שלש אצבעות בלבד.
 16 הגמרא תמדה על פירושו של רב פפא בדעת תנא דבי רבי ישמעאל
 17 הראשון: והלא איסור כלאים כהדיא כתיבי ביה - כתוב מפורש
 18 בעניינו במקום אחר (דברים כב יא), 'לא תלבש שעטנז, צמר ופשתים
 19 יחדיו', ואין צריך ללמוד מנגעים שרק בתערובת שני מינים אלו
 20 נאמר האיסור.
 21 מתרצת הגמרא: לולי הלימוד מנגעים, סלקא דעתך אמינא - היה

22 עולה בדעתך לומר, הני מילי שאיסור שעטנז נאמר רק בתערובת
 23 צמר ופשתן, היינו דווקא בדרך לבישה, כלשון הפסוק 'לא תלבש',
 24 אבל בהעלאה על גופו שלא בדרך לבישה, שאיסורו מוזכר בפסוק
 25 שהובא לעיל (ויקרא יט ט), ובו לא הוזכרו צמר ופשתן, שמא נאמר
 26 שכל תרי מיני - כל שני מינים המעורבים אסור להעלותם עליו. לכן
 27 נצרך הלימוד מנגעים שגם בהעלאה האיסור הוא רק בתערובת צמר
 28 ופשתן.
 29 שוב תמדה הגמרא: וכי לאו קל וחומר הוא, ומה לבישה דקא
 30 מיתתני פולי גופיה - שנהנה כל גופו מכלאים, אמרת צמר
 31 ופשתים אין - יש איסור, מידי אחרתא - שני מינים אחרים, לא,
 32 העלאה שאין כל גופו נהנה ממנה, לא כל שפן שלא נאסרו בה אלא
 33 תערובת צמר ופשתן בלבד.
 34 מסיקה הגמרא: אלא, מימרא דרב פפא ש'אף כל' בא ללמד על
 35 כלאים שלא נאסרה אלא תערובת צמר ופשתן, כדוהא [-טעות]
 36 היא, שדין כלאים מפורש בתורה, ואין צריך ללמוד זאת מנגעים.
 37 הגמרא מביאה דרך נוספת בביאור דברי תנא דבי רבי ישמעאל
 38 הראשון, שלא יסתרו דבריו לדברי התנא השני מאותו בית מדרש:
 39 רב נחמן בר יצחק אמר, 'אף כל' צמר ופשתים' שאמר התנא
 40 ללמוד מנגעים לשאר פרשיות שבתורה, ש'בגד' היינו דווקא מצמר
 41 ופשתן,

58 או אינו – הרי יתכן שאינו בא למעט אלא פרט לכסות סומא,
 59 שאינו יכול לראות את הציצית. משיבה הברייתא, בשהוא
 60 (כשהכתוב) אומר (דברים כב יא) 'אשר תכסה בה' שיתור זה מרבה
 61 בגד נוסף, הרי כסות סומא אומר לחיוב, הא מה אני מקיים האמור
 62 'וראייתם אותו', בהכרח שהוא בא ללמד פרט לכסות לילה, שהיא
 63 פטורה מציצית. שואלת הברייתא, ומה ראיית לרבות מ'אשר תכסה
 64 בה' [כסות] סומא לחיוב, ולהוציא מחיוב ציצית כסות לילה
 65 מהנאמר 'וראייתם אותו', והלא אפשר לדרוש להיפך, מ'אשר תכסה
 66 בה' נרבה חיוב כסות לילה, ומוראיתם אותו' נמעט כסות סומא.
 67 משיבה הברייתא, מרבה אני מ'אשר תכסה בה' כסות סומא, שאין
 68 אני עוקר בכך את האמור 'וראייתם אותו' שהרי ישנה הציצית
 69 בראייה אצל אחרים הרואים את ציצית הסומא, ומתקיימים שני
 70 הפסוקים, ומוציא אני כסות לילה מוראיתם אותו, שכן אינה
 71 בראייה אף אצל אחרים, שהרי כל העולם אינם רואים בלילה, ואם
 72 נרבה כסות זו מ'אשר תכסה בה', נמצא הפסוק 'וראייתם אותו' נעקר.
 73 שואלת הגמרא: מנין ש'אשר תכסה בה' בא לרבות כסות סומא.
 74 ואימא – ושמה נאמר שבה לרבות שאר מיני בגדים מלבד צמר
 75 ופשתן לחיוב ציצית, אבל סומא פטור מציצית.
 76 משיבה הגמרא: מכתבא, כיון שהפסוק שבו נאמר היתור 'אשר
 77 תכסה בה' קאי – עוסק בבגד צמר ופשתים וכמבואר לעיל, שכן יש
 78 ללמוד מסמיכות הכתובים, מרבה היתור כסות נוספת מצמר
 79 ופשתים, והיינו כסות סומא העשויה ממינים אלו, וכי קאי – כשעוסק
 80 הפסוק בצמר ופשתים, מרבה היתור שאר בגדים, בתמיה, ודאי
 81 שאין מסתבר כן.
 82 שנינו לעיל (בב) שרבי שמעון בן אלעזר פוסל לסכך בפשתן משום
 83 שמקבל טומאת נגעים. אביי מביא תנא נוסף הסובר כן: אמר אביי,
 84 רבי שמעון בן אלעזר וסומכוס אמרו דבר אחד, כלומר, הסכימו
 85 לדבר אחד, שדבר המקבל טומאת נגעים פסול לסיכוך אף שאינו
 86 מקבל שאר טומאות וכגון אם נגע בו מת או שרץ, אינו נטמא. רבי
 87 שמעון בן אלעזר, הא דאמרן – מה שאמרנו בשמו לעיל בברייתא,
 88 שאין מסככין בפשתן, ולא אמר 'בגד פשתן', הרי שפסל לסיכוך על
 89 אגודות של פשתן שנופץ ולא נטוה לחוטים, וכן חוטי פשתן שלא
 90 נארגו לבגד, ובהם שייכת רק טומאת נגעים, ולא שאר טומאות. וכן
 91 סובר סומכוס, דתניא בברייתא, סומכוס אומר, סיככה – סיכך
 92 הסוכה בפשתן מווי לחוטים, פסולה, מפני שמטמאה בנגעים.
 93 מבארת הגמרא: קמאן – כדעת מי אמר סומכוס שפשתן טווי נטמא
 94 בנגעים גם קודם ליבו, ואף חוטי השתי, כי האי תנא – כנאם זה ורבי
 95 מאיר, אמר כן. דתני (נגעים פי"א מ"ח), פקעת של חוטי שתי וערב,
 96 מצמר או פשתן, מטמא בנגעים מיד אחר הטויה, דבר רבי מאיר.
 97 ורבי יהודה אומר, השתי מיטמא משישלה – משיוציא אוהו
 98 מהירדה שמבשלים אותו בה כדי ללבנו, והערב מיטמא מיד. והאונן
 99 – ואגודות של פשתן מנופץ שלא נטוה, מיטמאים משישלתנו על ידי
 100 חימוםם בתנור. וסומכוס סובר כרבי מאיר שגם השתי מיטמא מיד
 101 אחר הטויה, ולכן פסלו לסיכוך.

משנה

102 המשנה שלפנינו ממשיכה לפרט פתילות הפסולות להדלקה בשבת,
 103 ואגב כן מביאה כלל דומה לגבי טומאת אהלים: כל היוצא מן העץ,
 104 כגון קנבוס ובגד העשוי מקנבוס, אין מדרלקין בו – אין עושים ממנו
 105 פתילה לנר שבת, מפני שהאש מסכסכת ואינה עולה יפה בפתילות
 106 אלו, אלא ששתן – חוץ מפשתן, שאף שהוא עץ, כשר לפתילה לנר
 107 שבת.
 108 אגב הכלל האמור לענין פתילה לנר שבת, מביאה הגמרא דין נוסף
 109 שבו נאמר כלל זה. אהל שנמצא בו מת נטמא גם האהל עצמו מן
 110 המת, כפי שנאמר בתורה בענין הטהרה מטומאת מת (במדבר ט יח),
 111 'וזהו על האהל ועל כל הכלים ועל הנפשות אשר היו שם', הרי שגם
 112 האהל עצמו טעון הוזהר. המשנה מבארת באלו אהלים נאמרה

1 אינו בא אלא לאתווי – להביא, כלומר, ללמד על ציצית, שנאמר
 2 (במדבר טו לח) 'ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם', ולמדים מנגעים שרק
 3 בגדים מצמר או פשתן הם בכלל 'בגד' וחיבים בציצית, אבל בגדים
 4 משאר מינים פטורים ממצות ציצית. אמנם לענין קבלת טומאת מגע
 5 למדים מ'או בגד' האמור בשרצים שכל מיני בגדים מקבלים טומאה
 6 אף בשלש על שלש אצבעות.
 7 הגמרא תמחה על פירושו של רב פפא בדעת תנא דבי רבי ישמעאל
 8 הראשון: והלא לענין ציצית, בהדיא פתיב – מפורש כתוב (דברים כב
 9 יא) 'לא תלבש שעטני, צמר ופשתים יחדיו', ופתיב בפסוק
 10 שלאחריו, 'גדלים תעשה להם על ארבע כנפות כסותך', וגו', ומסמיכות
 11 הכתובים יש ללמוד, שלבגדים ממינים האמורים בפסוק שלפניו,
 12 והיינו מצמר או פשתן, להם תעשה גדילים, אבל שאר מיני בגדים
 13 פטורים, ומדוע צריך ללמוד זאת מנגעים.
 14 מתרצת הגמרא: סלקא דעתך אמינא – היה עולה על דעתך לומר
 15 שסמיכות הכתובים לא באה ללמדנו על מין הבגד החיוב בציצית,
 16 אלא באה ללמדנו שחוטי הציצית עצמם צריכים להיות מצמר או
 17 פשתן, אמנם כל מיני הבגדים חייבים בציצית, ודברך – וכפי שדרש
 18 רבא, דרבה רמי – הקשה סתירה בין הפסוקים, פתיב (במדבר טו לח)
 19 'ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לדרתם, ונתנו על ציצת הכנף
 20 פתיל תכלת', ותיבת 'הכנף' מיותרת, שהרי כבר נאמר 'על כנפי
 21 בגדיהם', והיה די לכתוב 'ונתנו על ציצית פתיל תכלת', אלא
 22 בהכרח שתיבת 'הכנף' באה ללמד שהציצית תהא דווקא ממין הכנף
 23 שעליו היא מוטלת, ומאידך פתיב (דברים כב יא) 'לא תלבש שעטני
 24 צמר ופשתים יחדיו', ובפסוק שלאחריו נאמר 'גדלים תעשה להם',
 25 ומסמיכות הפסוקים יש ללמוד שבכל מיני הבגדים, מצמר ופשתים
 26 'תעשה להם' את חוטי הציצית, הרי שאין הציצית נעשית ממין הבגד,
 27 אלא מצמר או פשתן, הא ביצר – כיצד יתיישבו הדברים, אלא כך
 28 הוא יישובם, חוטים מצמר ופשתים פותרין חובת ציצית בין כמינן
 29 – בבגדי צמר ופשתן, ובין שלא כמינן – בבגדים ממין אחר, ודין זה
 30 נדרש מסמיכות הכתובים, אך חוטים משאר מיני, כמינן פותרין,
 31 כפי שנדרש מיתור 'הכנף' שחוטים ממין הכנף לעולם פטורים, אך
 32 שלא כמינן – בגדים ממין אחר, אין פותרין. מסיימת הגמרא, סלקא
 33 דעתך – היה עולה בדעתך לדרוש הכתובים בדרבה, ולרבות גם
 34 שאר מיני בגדים לחובת ציצית, קא משמע לן – משמענו תנא דבי
 35 רבי ישמעאל, שלמדים בבנין אב מנגעים ש'בגד' האמור במצות
 36 ציצית אינו אלא מצמר או פשתן, אבל בגדים משאר מינים פטורים
 37 מציצית. שאין די בסמיכות הפסוקים, כיון שאפשר לדרושה כפי
 38 שדרשה רבא, ולכן צריך ללימוד מנגעים.
 39 לפי רב נחמן בר יצחק נמצא, שלדעת תנא דבי רבי ישמעאל למדים
 40 מנגעים לענין ציצית שרק בגדי צמר ופשתים חייבים, ומאידך לענין
 41 קבלת טומאת שרצים למדים מ'או בגד' האמור בשרצים שגם שאר
 42 מיני בגדים נטמאים. מקשה הגמרא: אמר רב אחא בריה דרבא לרב
 43 אשי, לתנא דבי רבי ישמעאל לפי מה שפירש רב נחמן בר יצחק את
 44 דבריו, מאי שניא לענין טומאה – במה שונה טומאת שרצים מציצית,
 45 שאף שמבנין אב מנגעים יש ללמוד ש'בגד' האמור בטומאת שרצים
 46 הוא דווקא בגד העשוי מצמר או פשתן, דמרבי – ואף על פי כן מרבה
 47 תנא זה שגם שאר בגדים נטמאים, מחמת דפתיב 'או בגד', ודורשים
 48 תיבת 'או' לרבות שאר בגדים, הקא נמי – גם כאן לגבי ציצית,
 49 שנאמר (דברים כב יא) 'גדלים תעשה להם על ארבע כנפות כסותך אשר
 50 תכסה בה', לימא – [יאמר] התנא לרבות שאר בגדים בנוסף לצמר או
 51 פשתן לחיוב ציצית, מהתיבות 'אשר תכסה בה' המיותרות לדרשה.
 52 מתרצת הגמרא: תהוא – היתור 'אשר תכסה בה' לאתווי כסות
 53 סומא הוא דאתא – בא לרבות עשיר חייב להטיל ציצית בבגדו.
 54 ואם כן אינו מיותר לרבות שאר בגדים לחיוב ציצית. דתניא, נאמר
 55 במצות ציצית (במדבר טו לח) 'וראייתם אותו', פרט לכסות המיוחדת
 56 ללילה, שפטורה מציצית, שהרי בלילה אין הציצית נראית. מבררת
 57 הברייתא, אתה אומר לדרוש מוראיתם אותו פרט לכסות לילה,

1 טומאה זו: וְכָל הַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ, אם עשה ממנו אהל וחיברו לקרקע,
 2 והיה תחתיו מת, אִינוּ מְטַמְּא [–נטמא] טוֹמְאֵת אֱהָלִים, כלומר, אין
 3 האהל עצמו נטמא מהמת, אֵלָא פִּשְׁתָּן – חוץ מפשתן, שאם עשה
 4 ממנו אהל והיה תחתיו מת, נטמא גם האהל עצמו, וצריך להטבילו
 5 ולהזות עליו מי אפר פרה לטהרתו.

גמרא

6 במשנתנו מבואר ש'פשתן' בכלל עץ הוא. הגמרא מבררת את המקור
 7 לכך. שואלת הגמרא: מִנָּלָן – מנין לנו דְּפִשְׁתָּן אִיקָרִי [–נקרא] עֵץ,
 8

9 והלא מין זרע הוא. משיבה הגמרא: אָמַר מַר זוּטְרָא, דְּאָמַר קָרָא –
 10 שנאמר בפסוק בענין המרגלים ששלח יהושע לרגל את ארץ ישראל
 11 קודם שנכנסו אליה, בשעה שהתחבאו בביתה של רחב (יהושע ב ו),
 12 'וְהָיָא הָעֵלְתָם הַנָּגְהָ, וְתַטְמְנִם בְּפִשְׁתֵּי הָעֵץ' – בפשתים שהם עדיין
 13 בתוך גבעוליהם. הרי שגבעולי הפשתן קרויים 'עץ'.

14 שנינו במשנה: וְהַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ אִינוּ מְטַמְּא טוֹמְאֵת אֱהָלִים אֵלָא
 15 פִּשְׁתָּן.

16 מבררת הגמרא: מִנָּלָן – מנין לנו כלל זה. משיבה הגמרא: אָמַר רַבִּי
 17 אֶלְעָזָר, גָּמַר – התנא למד זאת בגזירה שוה 'אהל' 'אהל'